

és mindössze 0,003% a nyomtatott dokumentumok aránya. A digitális információk nagyobb hányada a képi- és hanganyag, kisebb hányaduk a szöveges információ.

Három nagy területen (könyvtárak, múzeumok, levéltárak, szórakoztató tevékenység és a gazdaság) folyik a digitális könyvtárak kialakítása, melyek állománya automatizált információgyűjtéssel és dokumentumok digitalizálásával épül, amit információanalízis segítségével (elemei: metainformációk, kivonatolás, klasszifikáció /osztályozás/, kapcsolatok /linking/, annotálás, tartalmi kivonatolás) a célközönségnek, célközösségnek megfelelően rendszereznek és szerveznek. Kovács László szerint a könyvtári szakma, ahogyan ő fogalmazott, elaludt egy kicsit ezen a területen. Számítástechnika+kommunikációs rendszer+digitális tartalom = elosztott hálózati információ szervezett megjelenési formája. A digitális könyvtár egy meghatározás szerint internetes infrastruktúra, amely (legalább) egy könyvtár szolgáltatásait nyújtja digitális információhordozó objektumok elosztott hálózati gyűjteményére vonatkozólag. A Micsik András és Patkó Balázs által bemutatott digitális könyvtári rendszerek:

AQUA: Advanced Query User-interface Architecture,

DELOS, Digital Library (ERIC) projekt.

ERICM Digitális Preprint Könyvtár (DIENST)

A könyvtár a *ERICM* (European Research Consortium for Informatics and Mathematics) és az *NCSTRL* (Networked Computer Science

Technical Reports Library) tagjainak számítástechnikai kutatási jelentéseiből áll (mintegy nyolcvan európai és amerikai kutatóintézet és egyetem, kb. húsz ezer dokumentum). A SZTAKI a közép- és kelet-európai regionális szolgáltató központ ezen a rendszeren belül, valamint *konzultációs* tevékenységet is vállal digitális könyvtári technológiákkal kapcsolatban.

A keresőfelület angol nyelvű, mint ahogy a tárolt anyagok többsége is. Az anyagok elérhetősége változó, néhol csak a kivonat, máshol a teljes szöveg elérhető különböző formátumokban. Keresni lehet a kivonatban vagy a címben szereplő szavakra és a szerzőkre, valamint az egyes intézmények anyagában lehet böngészni évek vagy szerzők szerint. Az *ERICM* Digitális Preprint Könyvtárának (*ETRD*) fejlesztését a *DELOS* munkacsoport végzi, a következő partnerekkel: *CNR, CWI, FORTH, GMD, INRIA, INESC, SICS, SZTAKI*. Ez a könyvtárhálózat a globális *NCSTRL* Számítástechnikai Preprint Könyvtár (Networked Computer Science Technical Reference Library) európai tagozataként működik. Megnézhető a <http://www.sztaki.hu/dsd/> címen.

Kérdésként felmerült a digitális könyvtári rendszerek jövője a szoftverek és a tárolt információk, valamint a szolgáltatóhelyek folytonossága, értékállandósága szempontjából, ezen a téren is folynak a kutatások. Megoszlanak a vélemények, de úgy tűnik, szükség van mind a technikai eszközök, mind pedig a tárolt adatok folyamatos frissítésére. A megismert digitális

könyvtári rendszerben megállapodások segítik, szabályozzák a szolgáltatóhelyek közötti együttműködést.

Elhangzott az is, hogy képezni kell olyan szakembereket, akik tudják kezelni, működtetni, akár létrehozni a digitális könyvtárakat, jelenleg például a Műegyetemen a tanártól függ, hogy oktatja-e ezeket az ismereteket.

Nem újdonság a szakmánkban, hogy a magas szintű könyvtári információ- és rendszerszervezési ismeretek mellett a számítástechnikai/információs rendszerek, az internet működésével, természetével is meg kell ismerkedni ahhoz, hogy a digitális információkból szervezett módon szolgáltatassunk egy adott szakterületen, de kérdés, hogy a képzésben mindez hol és hogyan jelenik, jelenjen meg.

Egy dolog biztos, érdemes a digitális könyvtári projektekkal mielőbb megismerkedni, mielőbb bekapcsolódni munkájukba. Szekciónk további rendezvényeket kíván szervezni a hazai és az európai helyzet feltérképezésére.

Balogh Margit

Macóka, Brumi, Fülesmackó, Dörmögő és a többiek

(Képek „Teddy nagy
napja” történetéből
Kaposváron)

„Minden gyerek tudja – még a legkisebb is” (hogy stílszerűen Janikovszky Évával kezdjem), hogy *százéves a Teddy Mackó*.

Minden gyerekkönyvtáros tudja – még a legkisebb is, hogy kétségbeejtő az olvasás, illetve a nem-olvasás helyzete, az, hogy mennyire nem olvasnak szépirodalmat, mesét, urambocsá verset a gyerekek.

Na mármost. Minden alkalmat meg kell ragadnunk, hogy jó felé fordítsuk a gyerek fejét, *akkor hát arccal a macik felé!* Soha nem tudni, melyik könyv, mese az, amelyik megmozdítja a fantáziát, elindítja az érdeklődést, esetleg valami folyamatot. Itt, Kaposváron meg „felépült végre a házunk”. Szép új, tágas, világos. Horribile dictu: harmincéves álomom valósult meg azzal, hogy lett kuckó a kicsiknek, lehet benne hasalni, állatfigurás párnákon pihenni, miközben a könyvtáros vagy az anyuka mesél – be is kell laknunk –, de most nem csak erről van szó.

Kössünk össze minden kellemes feladatot a hasznossal! Teddy Macit meg kell ünnepelnünk. (Gondolom, a többi gyerekkönyvtár is hasonlóan tesz, vagy már tett is.)

Először úgy volt, hogy egész napos ünnepélyt, rendezvény-sorozatot csinálunk itt, a közpon-

ti gyerekkönyvtárban. De hát nem azért vagyunk megyei és városi könyvtár, hogy a fiókkönyvtárak kimaradjanak az ünneplésből! Természetesen ugyanazon a napon, egy időben, ezeken a helyeken is foglalkozás, felolvasás, mesélés, macis rajz, szóval minden ötlet felhasználható lenne. Tovább álmódostam. Mi lenne, ha szerte a városban, minden szintéren, ahol „meseérett” gyerekek vannak, maci-nap lenne? *Ha megmozgatnánk a várost, egy napra „macivárossá” lenne Kaposvár?*

És elkezdtük az előkészületeket. Telefon fel: Mikor van az óvónők városi értekezlete? – Ott leszünk. (Ez volt január 7-én.) Természetesen veszik a lapot, hiszen kik a társak, szövetségesek a tanítónők mellett? Az óvónők! Megbeszéljük, melyik nap lenne alkalmas mindenkinek, olyan időszak, amikor kicsit nyugisabb az óvodákban is. Azon a napon minden óvodában macis mesék hangzanak el, macis bábok mesélnek, origami-macik születnek, bevihetik kedvenc mackójukat, ahol lehetőség van, kiállítást készítenek kedvenceikből. Mindent egyeztetünk,

meglesz, de szép lesz, vonulnak az ovisok a városban Brumival, Dörmivel, Fülelmackóval, és Micimackóval.

Na és az iskolák? Hiszen ott is gyerekek ülnek a padban, akik macival alszanak, a kicsiknek még mesélnék a tanítónők, a napköziszek. Ők maradjanak ki? Nem, nem. Levél az igazgatóknak. Ugye velünk lesznek ők is? De nem igazi az ilyen nagy ünnep maradandó dokumentumok nélkül. *Pályázatot hirdetünk rajz- és mesekategóriában.* Rajzolnak a még írni nem tudók, 2–3. osztályosokig. Onnét felfelé meg mesét, történetet, verset írnak arról, ami megtörtént vagy megtörténhetett volna mackójukkal. A plakátok kitéve a központi könyvtár több pontján, a fiókkönyvtárakban, iskolákban, óvodákban. Szerencsénkre nagyszerű grafikus-rajzszakos kolleganőnk van *Fábián Zita* személyében, így gyönyörű plakátjaink születnek, amelyeken macik mesélnek, olvasnak, rajzolnak, hasalnak, szóval csupa kedvcsináló, mosolyra készítő kis figura segít.

Propaganda nincs média nélkül. Cikk az újságban az előzetes tervekről, pályázatokról, időpontokról. Rádióban, illetve rádiókban (városiban és megyei-ben) szintén. A helyi tévében ízelítő, felhívás.

Azután egy kis pihenés következik. Közben készülnek az oklevelek, hiszen „minden gyerek tudja...”, szóval kapjon legalább egy emléklapot az, aki valamilyen formában alkotott. Akik meg a legjobbak lettek? Hát ott ajándék kell! Nem is kevés. Próbáljunk meg szponzorokat szerezni. *Az első játék-bolt vezetője, ahova az „utcáról”, csak úgy bementem, lel-*

kes, igazi gyerekbarát. Azonnal felajánl négy drága, nagyobb mackót ajándékkul. Aztán kész – több helyen nem sikerül. A megyei könyvtártól harmincezer forintot kapunk ajándékvásárlásra. Természetesen macis háztiszták, táska, mappa, puzzle és kismackó lesz belőle. Na meg két hatalmas torta – maci alakban – két rajzszakkör gyerekeinek, akik még képeket is készítenek, üvegfestéssel. És gyűlnek a rajzok, mesék. Száz, százötven – négyszázötvennél tartunk a rajzoknál! Az íráskor száma már meghaladta a kettőszázat, és még jönnek utána! Zsűrizni kellene, szakembereket illel hozzá felkérni. Grafikusművészeket, irodalom-értő szakembert – nehogy az elfogultság vádjával illessenek bennünket. (Hiszen minden gyerekkönyvtáros tudja, hogy milyen tud lenni egy gyerekeit védő, kicsit részrehajló pedagógus.) Lejárt a határidő, nyakig ülünk a rajzban, mesében. Te jó ég, kevés lesz az oklevél! Gyorsan utána rendelni! Egyeztetni, név szerint, iskolák, óvodák szerint, egyéni beküldőket. Csinálta már más is, nem részletezem.

És eljön a nagy nap. A rádiókban óránként szerepel a hírekben, ahogy álmotduk: „Macivárossá lett Kaposvár ma reggel...” Bejátsszák a gyerekkönyvtárosokkal készült riportot. Cél, programok. Az újságban ugyanez. Egész délelőtt óvodás csoportfoglalkozások. A szomszéd óvodából csupa kismackó érkezik. Orrocskájuk barna, macifülek felragasztva – mindenki mosolyog az utcán. Iskolás csoport jön vetélkedőre (macisra, ők is olvasták az összes macis mesét, amit találtunk a könyvtárban). Kezükben

mackójuk – de a tanító néninek is! –, ahogy illik. Mindent tudnak Minibocsról, Fülesmackóról, Brumiról – vajon elolvasták volna a mai nap nélkül is? A városban meg minden helyszínen a megbeszél programok (könyvtár, óvoda, iskola).

Az egész könyvtár csupa rajz, felnőttek állnak meg előttük, jönnek fel a gyerekkönyvtárba, soha ennyi látogató!

Délutánra várjuk azokat az osztályokat, ahonnan minden gyerek küldött be valamilyen munkát – na és természetesen a díjazottakat az ünnepélyes átadásra. Az ajándékok mellé *B. Horváth István* zenés irodalmi műsora a jutalom. És jönnek a gyerekek, a pedagógusok, a szülők, nagyszülők, a rádió, a tévé, az újság.

A rajzos díjakat az ajándékozó játékboltos adja át, a mesékért pedig ki más, mint *Fésűs Éva*, aki a legszebb meséket álmotduja Somogyországban. Száll a Micimackó-dal, énekel együtt gyerek, szülő, óvó néni, köröskörül a rajzok, mindenki mosolyog.

Talán sikerült, és nemcsak ez a nap. Sok-sok gyereket, felnőttet csaltunk be. Az igazi gyü-

mölcs – reméljük – majd ezután érik be. Márciusban a megyei gyerekkönyvtáros értekezleten megbeszéltek a többi kollégánéval, az év folyamán mindenütt rendeznek hasonlókat, s a decemberi gyerekkönyvhéten a megye legjobbjaival ugyanezt megismételjük. Akkor már talán arról is beszámolhatunk, hogy „mit hozott a könyvhára”.

Pálné Leinberger Ágota
gyerekkönyvtár-vezető

